GORNJESAVSKI MUZEJ JESENICE

Cesta Franceta Prešerna 45, 4270 Jesenice
T: 04 58 33 500 / F: 04 58 33 499
tajnistvo@gornjesavskimuzej.si
www.gornjesavskimuzej.si

Strateški načrt

za obdobje

2010-2015

Irena Lačen Benedičič s strokovnimi sodelavci

Kazalo

Osnovni podatki	**3**
Historiat	**4**
Zakonske podlage	**5**
Poslanstvo muzeja	**6**
Zbiralna politika	**7**
Organiziranost	**10**
Kadrovska zasedba	**13**
Redno delo – javna služba	**14**
Opis stanja predmetov po zbirkah	**15**
Upravljanje z objekti	**16**
Ključni problemi	**17**
Vizija	**18**
Cilji	**20**
Aktivnosti- strategija	**22**

Osnovni podatki Gornjesavskega muzeja Jesenice

1. Ime
   Gornjesavski muzej Jesenice

2. Status
   Javni zavod na področju kulture

3. Naslov sedeža, uprave
   Cesta Franceta Prešerna 45, 4270 Jesenice

4. Matična številka
   5541255

5. Transakcijski račun št.: 01247-6030375939, UJP Kranj

6. Davčna številka
   63347300, zavod ni davčni zavezanec

7. Notranji organizacijski enoti:

   - Notranja organizacijska enota (NOE) Jesenice
     Cesta Franceta Prešerna 45, 4270 Jesenice

   - Notranja organizacijska enota (NOE) Kranjska Gora
     Triglavska 49, 4281 Mojstrana

8. Zgodovina

Gornjesavski muzej Jesenice je naslednik Muzeja Jesenice, ki je nastal leta 1991 z združitvijo Tehniškega muzeja Železarne Jesenice in muzejsko-galerijske dejavnosti, ki je bila registrirana pri Gledališču Toneta Čufarja.
Korenine muzejske dejavnosti so starejše saj je bil železarski muzej na Jesenicah ustanovljen v zgodnjih petdesetih letih, muzejsko-galerijska dejavnost pa neprekinjeno poteka od leta 1985. Upravljanje z muzejskimi hišami in zbirkami (Prešernovo rojstno hišo v Vrbi, Finžgarjevo rojstno hišo v Doslovčah od leta 1971, Liznjekovo domačijo v Kranjski Gori od leta 1983, Čopovo rojstno hišo v Žirovnici od leta 1997) pa je že od konca šestdesetih let potekalo z Jesenic. Kljub različnim organizacijskim oblikam in spremembam je jeseniški muzej vsaj na področjih zgodovine železarstva in planinstva presegal občinske meje.

HISTORIAT − KRONOLOGIJA

- Leta 1949 so na Jesenicah ustanovili zbirni urad Tehniškega muzeja, ki je deloval kot enota Tehniškega muzeja Slovenije.
- Pripravljalni odbor za ustanovitev železarskega muzeja na Jesenicah potrdi Ministrstvo za znanost in kulturo LRS 17. maja 1950.
- **3. 7. 1951** dotedanji zbirni urad se je preimenoval v Tehniški muzej Jesenice.
- 20. 1. 1953 Železarna Jesenice prevzame muzej v svoj sestav.
- 1954 v Bucelleni-Ruardovi graščini razstava o zgodovini železarstva in rudarstva.
- 1969 dopolnitev stalne razstave z razstavo novejše zgodovine 1941–1945.
- 1985 v obnovljeni Kosovi graščini odprti stalni muzejski zbirki Delavsko gibanje in NOB ter Okupatorjev teror 1941–1945.
- 1989/90 je Železarna Jesenice muzej zaprla.
- **1991** ustanovljen Muzej Jesenice (Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Muzej Jesenice (Ur. l. RS, št. 94/1991). Združil je muzejsko dejavnost bivšega Tehniškega muzeja Železarne Jesenice in muzejsko dejavnost, ki je bila registrirana pri Gledališču Toneta Čufarja in je obsegala skrb za spominske hiše (Liznjekovo domačijo v Kranjski Gori, Prešernovo rojstno hišo v Vrbi in Finžgarjevo rojstno hišo v Doslovčah) ter galerijsko dejavnost v Kosovi graščini na Jesenicah.
- Z Odlokom o ustanovitvi (Ur. l. RS, št. 42/1997) je bilo usklajeno delovanje javnega zavoda Muzej Jesenice za področje občine Jesenice in občine Kranjska Gora. Uvedena je bila notranja organizacijska enota Kranjska Gora.
- Z letom 1999 je nastala še Občina Žirovnica in muzej je na podlagi pogodbe o soustanoviteljstvu postal medobčinski javni zavod Gornjesavski muzej Jesenice.
- Z Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Gornjesavski muzej Jesenice (Ur. l. RS, št. 64/2000) kot ustanoviteljice muzeja nastopijo Občina Jesenice, Občina Žirovnica in Občina Kranjska Gora. Zavod se preimenuje v Gornjesavski muzej Jesenice.
- 2001 vključen v Uredbo o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev (Ur. l. RS, št. 97/2000, 103/2000, 105/2001, 16/2008 ZVKD -1).
- V letu 2003 je Gornjesavski muzej Jesenice pokrival področje treh občin soustanoviteljic: Občine Jesenice, Občine Kranjska Gora in Občine Žirovnica.
- Občina Žirovnica je 23.6.2003 odstopila od Pogodbe o kriterijih za zagotavljanje pogojev za delovanje javnega zavoda Gornjesavski muzej Jesenice z dne 27. 10. 1999.
- 17. 1. 2004 je bil izdan Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Gornjesavskega muzeja Jesenice (Ur. l. RS, št. 3/2004). Muzej je javni zavod, ki sta ga ustanovili občini Jesenice in Kranjska Gora in pokriva območje teh dveh občin soustanoviteljic kot splošni medobčinski muzej s posebnim poudarkom na zgodovini železarstva in planinstva.
- Občina Jesenice in Občina Kranjska Gora sta 28. 6. 2004 podpisali Aneks k pogodbi o kriterijih, s katerimi je bila ukinjena notranja organizacijska enota Žirovnica.
- 26. 1. 2005 Pogodba o kriterijih za zagotavljanje pogojev za delovanje javnega zavoda.
- Odlok o ustanovitvi skupnega organa občine Jesenice in občine Kranjska Gora za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu GMJ (Ur. l. RS št. 68/2005).
- 20. 5. 2009 je Gornjesavski muzej Jesenice vpisan v razvid muzejev – Sklep ministrstva za kulturo.
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Gornjesavski muzej Jesenice, 23. 6. 2009 (Ur. L. 47/09).
- Sklep o pooblastilu za opravljanje javne službe, 12. 11. 2009.

Zakonske in druge podlage, na katerih temeljijo predvidene strategije in programi

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Gornjesavski muzej Jesenice, (Ur. l. RS, št. 47/09)
- Sklep Vlade RS – pooblastilo za opravljanje državne javne službe muzejev za področje, opredeljeno z ustanovitvenim aktom muzeja, za obdobje 1. 1. 2010 do 31. 12. 2011
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur.l.RS, št. 16/08), Zakon o spremembi in dopolnitvi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 123/08)
- Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (ZVDAGA), Ur. l. RS, št. 30/2006,
- Uredba o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva št. 86/2006 in Pravilniki (132/06, 38/08, 48/2008, 87/2008)
- Pravilnik o strokovnih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine (Ur. l. RS, št.113/2000, 16/2008 ZVKD-1)
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v RS (Ur. l. RS, št. 45/94, 39/96, 40/97, 39/99 – ZMPUPR, 82/99, 102/2000, 52/2001, 64/2001, 60/2008, 61/2008)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. l. RS št. 96/2002)
- Pravilnik o pridobitvi statusa v javnem interesu na področju kulture (Ur. l. RS, št. 36/2008)
- Pravilnik o načinu financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture (Ur. l. RS, št. 117/2002, 97/2003, 1/2009)
- Nacionalni kulturni program, Ministrstvo za kulturo, Ljubljana, april 2004; Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2008–2011 (Ur. l. RS, št. 35/2008)
- Pravilnik o vodenju inventarne knjige premične kulturne dediščine (Ur. l. RS št., 122/04, 16/08 ZVKD-1)
- Lokalni kulturni program Občine Jesenice, Občina Jesenice, Jesenice, september 2004;
- Pogodba o upravljanju s premoženjem, ki je v lasti Občine Jesenice, 24. 3. 2004 ter Aneks št. 1 k pogodbi, maj 2005
- Pogodba o kriterijih za zagotavljanje pogojev za delovanje javnega zavoda 26. 1. 2005;
- Odlok o ustanovitvi skupnega organa občine Jesenice in občine Kranjska Gora za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu GMJ (Ur. l. RS, št. 68/2005)
- Strategija razvoja občine Jesenice, maj 2005
- Predlog načrta razvojnih programov v obdobju 2006-2009 občine Jesenice, 2005, Sklep o začetku priprave strategije prostorskega razvoja občine Jesenice in prostorskega reda občine Jesenice (Ur. l. RS, št. 70/2005)
- NRP Občine Kranjska Gora za obdobje 2007–2010
- Zakon o dostopu informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 24/2003)
- Pravilnik o registru kulturne dediščine, (Ur. l. RS, št. 66/09)
- Uredba o upravnem poslovanju (Ur. l. RS, št. 20/2005)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, (Ur. l. RS, št. 4/2010)

Poslanstvo muzeja

Poslanstvo javnega zavoda je skrb za prepoznavanje, ohranjanje, predstavljanje, razumevanje žive ter premične kulturne in naravne dediščine gornjesavske regije ter planinske in železarske dediščine širšega slovenskega prostora. Svoje poslanstvo opravlja na podlagi zbirk z naslednjih področij:
– zgodovina **železarstva** in rudarstva s tehniško dediščino in s tem povezanih dejavnosti (železarska in rudarska zbirka,
zbirka tehniške dediščine,
zbirka – arhivsko gradivo fond KID, arhiv fotografij KID in ŽJ na Stari Savi)

- zgodovina slovenskega **planinstva** in s tem povezanih dejavnosti (Slovenski planinski muzej v Mojstrani) področje planinstva, alpinizma, gorskega reševanja, gorskega vodništva, športnega plezanja, turnega smučanja, planinske literature, fotografije, filmov… ter ostale planinske in gorniške dejavnosti Slovencev doma in po svetu

– **mestna in krajevna kulturna zgodovina** celotne gornjesavske regije
(zbirka novejše zgodovine v Kosovi graščini na Jesenicah,
zbirka krajevne zgodovine v Kajžnkovi hiši v Ratečah,
zbirka Josipa Vandota v Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori)

– **etnologija** nosilcev omenjenih dejavnosti in prebivalcev gornjesavske regije (zbirke)
Etnološka dediščina Rateč v Kajžnkovi hiši,
zbirka Bivalna kultura železarskh družin v kasarni na Stari Savi,
depojska zbirka z območja občin Jesenice in Kranjska Gora,
etnološka zbirka Liznjekove hiše v Kranjski Gori,
depojska zbirka z območja Dovje – Mojstrana

– **geologija in paleontologija** gornjesavske regije
(paleontološka zbirka Jožeta Bediča,
zbirka rud in mineralov v Ruardovi graščini na Jesenicah)

Stalna postavitev zgodovine železarstva nosi osrednje sporočilo, ki ga predstavlja pot **od rude do jekla** in **od jekla do kruha**. Ta pot se ves čas prepleta z življenjskimi zgodbami ljudi, ki so z železarstvom, od železarstva in za železarstvo tudi živeli. Ob tem so skozi stoletja razvili samosvoj način življenja, ki je izoblikoval tudi njih same. Kompleksnost železarstva, ki je vtisnilo pečat širši regiji in njenim prebivalcem, želimo poudarjati v naši zbirki. Ne nazadnje je s to gospodarsko dejavnostjo tesno povezano tudi planinstvo, ki se je razvilo iz iskanja čim boljših surovin. Prav v naravi in še zlasti v gorah je človek iskal nasprotje trdega vsakdanjika. Pot ga je vodila **od rudosledcev do alpinistov**, ki so osvajali vrhove sveta.

Naveza za vrhove prihodnosti je vodilo pri zbirki Slovenskega planinskega muzeja. Preko VZPONA NA GORO predstavljamo ohranjeno **slovensko planinsko dediščino**, naravovarstvene vsebine naših gora, evidentiramo, preučujemo ter promoviramo planinsko dediščino Slovencev doma in po svetu. Dejavnost dopolnjujemo s prireditvami, predavanji, občasnimi razstavami, predstavitvami, izobraževalnimi delavnicami, predstavitvami aktualnih domačih in tujih planinskih in gorniških dosežkov. V okviru dejavnosti izvajamo popularizacijo planinstva ter vzgajamo mlade v duhu spoštovanja naravne in kulturne dediščine na tem področju. Preko predstavljene zgodovine slovenskega planinstva v

Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani bodo prepoznali njeno veličino in pomen za identiteto in mednarodno prepoznavnost Slovencev v najširšem smislu.

Prizadevamo si, da bi obiskovalci naših zbirk odhajali polni vtisov, ki jih porajajo interaktivna srečanja s preteklostjo, naravno in kulturno dediščino, tudi s pomočjo pripravljenih pedagoško-andragoških vsebin. Le tako bodo spoznali razsežnost železarstva, ki je kot ena temeljnih gospodarskih aktivnosti vplivalo prav na vsa področja življenja ljudi in odločilno zaznamovalo tako preteklost kot sedanjost, verjetno pa bo tudi prihodnost naših krajev.

Zbiralna politika

Med prioriteto sodi živa, premična naravna in kulturna dediščina s področij posameznih zbirk. Prizadevamo si za gradivo, povezano z zgodovino železarstva in tehnike, ter z njim povezanih dejavnosti, ki izhajajo iz poslanstva zbirk.

Železarstvo

Naš najpomembnejši cilj je postavitev stalne razstave tehniške dediščine – železarstva v 20. stoletju. Tako bi dopolnili dosedanjo predstavitev železarstva na Slovenskem s poudarkom na primeru ohranjene fužine Stare Save od nastanka do **konca 19. stoletja**. Osnova je prikaz procesa od rude do končnih izdelkov s pomočjo ohranjene tehniške dediščine.
Da bomo prišli do želenega cilja, bodo naše prioritete v zbiranju gradiva s področja:

- **fužinarstva** in železarstva na Slovenskem pred industrializacijo
- **materialne in žive** kulturne dediščine iz zgodovine razvoja od fužinarstva do jeklarstva
- **inovacij** posameznikov in skupin, ki so z raziskavami pripomogli k tehnološkemu napredku v zgodovini železarstva na Slovenskem in v svetu in ki imajo nacionalni in svetovni pomen
- **postopkov**, ki so spremljali procese v železarstvu – jeklarstvu
- **pogonskih naprav**, ki so se uporabljale v železarstvu

Planinstvo

V muzej prevzemamo predmete, ki imajo zgodovinsko vrednost in so tematsko vezani na razvoj planinstva in alpinizma na Slovenskem ter s svojo pojavnostjo dopolnjujejo že obstoječo planinsko muzejsko zbirko. Kriteriji za prevzem predmetov v zbirko so: redkost, starost, ohranjenost, lastništvo/uporabnik (npr. znane ali pomembne osebnosti), različne izpeljave (klini različnih oblik, nahrbtniki …), razvojne faze, uporabnost predmeta za pripravo tematskih razstav ali dopolnitev stalne razstave, zgodovinska vrednost predmeta. Zbirka obsega 3D predmete, arhiv, fotografije, razglednice, albume, mediateko. V prihodnje je cilj pridobiti gradivo, ki ga bomo uporabili pri prenovi stalne razstave in postavitvi občasnih razstav (predvsem alpinistično gradivo) ter likovna/umetniška dela s planinsko motiviko.
Naši cilji na tem področju so:

- Pridobivati, zbirati gradivo s področja zgodovine slovenskega planinstva in s tem povezanih dejavnosti (Slovenski planinski muzej v Mojstrani – področje planinstva, alpinizma, gorskega reševanja ter ostale planinske in gorniške dejavnosti).
- Vzpostaviti širok krog sodelavcev – planinskih poznavalcev in navdušencev, ki bodo sistematično zbirali, identificirali in dopolnjevali že zbrano gradivo v planinskih društvih in drugih planinskih in gorniških organizacijah.

- Pridobiti v muzej gradivo, muzejske predmete, filme itd., ki na področju gorništva v Sloveniji predstavljajo nacionalno pomembnost oziroma vrednoto.
- Obogatiti knjižnico Slovenskega planinskega muzeja z gradivom iz knjižnice PZS, SGK Skala, GRZS itd. ter s tem oblikovati temelje za strokovno in leposlovno knjižnico s področja gorništva v širšem pomenu besede.

Etnologija

Vse etnološke zbirke štejejo 4467 inventarnih enot. Razstavljenih je blizu 2000 predmetov: vsi iz zbirke Liznjekove hiše v Kranjski Gori in zbirke v Kajžnkovi hiši v Ratečah, medtem ko je na Jesenicah na etnološki razstavi v kasarni razstavljena dobra desetina iz jeseniške etnološke zbirke. Prav tako je občasno razstavljena polovica etnološke zbirke Dovje - Mojstrana (občasna razstava Življenje pod Triglavom, ki v letu 2011 še gostuje v Liznjekovi hiši v Kranjski Gori ter v Pocarjevi domačiji v Zgornji Radovni).

V okviru časovnih možnosti je v prihodnje prioriteta **računalniška obdelava** že klasično opravljene inventarizacije etnoloških zbirk ter ureditev depojskih prostorov zanje. Ti so na Jesenicah prenatrpani (v podstrešnih prostorih Ruardove in Kosove graščine), v Mojstrani pa je treba za etnološko zbirko (483 predmetov) prostor še določiti in zbirko preseliti z Jesenic, kamor je bila zaradi osnovnega čiščenja, dokumentiranja ter konserviranja začasno prepeljana lansko leto. Ostali okvirni načrti na področju etnološkega dela pa so naslednji.

Na Jesenicah:

- nadaljevati z zbiranjem predmetov in dokumentarnega gradiva za prihodnjo stalno razstavo – muzejsko opremo **uradniškega stanovanja in fužinarskih** prostorov z razstavo o graščini v obnovljeni Ruardovi graščini na Stari Savi
- zbirati predmete ter ustno gradivo, ki se navezujejo na življenje in delo **železarskih delavcev** in tako sodelovati pri projektih, ki se nanašajo na zgodovino železarstva
- zbirati **spominsko in domoznansko gradivo**, ki se navezuje na način življenja na Jesenicah in nadaljevati s sodelovanjem pri projektu Kako so včasih živeli? ter ga kasneje nadgraditi in za potrebe občasnih razstav

V Kranjski Gori:

- nadaljevanje evidentiranja in zbiranja predmetov in ostalega gradiva etnološke kulturne dediščine: za Rateče prvenstveno kose **tradicionalne noše**, za Kranjsko Goro kose **poslikanega pohištva** in ostalo ter za Dovje in Mojstrano po potrebi glede na temo vsakoletne občasne razstave
- v Liznjekovi domačiji predstaviti zbirko **orodja** in kmečkih strojev, značilnih za gornjesavsko dolino

Mestna in krajevna zgodovina

Združuje področje novejše zgodovine, likovne umetnosti, osebnosti, osebnih fondov.

S področja razstavne in galerijske dejavnosti je prioriteta v zbiralni politiki na:

- dopolnitvi zbirke likovnih del in fotografij z jeseniškimi avtorji
- vsakoletni pripravi 2 do 3 občasnih likovnih razstav v galeriji Kosove graščine s pedagoškim in andragoškim programom
- gostovanju lastnih razstav in izmenjavi gostujočih likovnih razstav drugih galerij in muzejev
- sodelovanju pri medinstitucionalnih razstavah in projektih (sodelovanje inštitucij in društev)

V Kosovi graščini hranimo zbirko novejše zgodovine. Sestavlja jo gradivo in predmeti, povezani s politično, kulturno, gospodarsko in socialno zgodovino. Kriteriji pri zbiranju

so pomembne osebnosti s kulturnega, družbenega in političnega življenja, starost predmetov, redkost predmetov posameznih organizacij in obdobij. V prihodnje bo večji poudarek na **kulturni in socialni zgodovini**, zato bomo zbiralno politiko osredotočali na naslednje točke:

- zbiranje gradiva in predmetov različnih **kulturnih društev in organizacij** (širša zainteresirana javnost: MD Jesenice, FD Jesenice, Planinsko društvo, društev Sokol, Orel, Svoboda, gledališča Tone Čufar Jesenice)
- posodobiti zbirko povojnega obdobja in pripravljati občasne razstave v Kosovi graščini – na dve leti
- zbiranje gradiva snovne in nesnovne kulturne dediščine s področja **migracij**
- pridobitev osebnih fondov **Jeseničanov**
- dopolnitev zbirke **obratne ambulante in zdravstvene nege** (Jesenice imajo bogato zgodovino zdravstvene nege. Tukaj je delovala prva diplomirana medicinska sestra na Slovenskem Angela Boškin. Tovarna je zgradila bolnico bratovske skladnice in kasnejšo obratno ambulanto. Na Jesenicah deluje Visoka šola za zdravstveno nego in Splošna bolnica Jesenice.)

Geologija

Muzej hrani v Ruardovi graščini na Stari Savi paleontološko zbirko Jožeta Bediča in zbirko rud in mineralov. Naš cilj je predstavljati geološki razvoj. Iz tega sledi prioriteta s področja:

- **ohranjanje obstoječe zbirke** fosilov, mineralov in rud s področja Karavank in Julijskih Alp
- zbiranje gradiva v najširšem smislu s področja **rudarstva in geologije** (kamnolomi, predori)

Dopolnjevanje gradiva v **interni strokovni knjižnici,** predvsem s področja planinstva in železarstva ter domoznanstva in strokovne muzejske literature. V prihodnosti se po zakonu predvideva, da bomo hranili več kot 15.000 enot gradiva, za kar bo potrebno zagotavljati samostojnega strokovnega delavca za obdelavo gradiva. Dopolnjevati knjižnico z domoznansko literaturo in predvsem jeseniških avtorjev, **strokovna tehniška knjižnica.**

Dopolnjevati **zbirko dokumentarnega gradiva,** kot so **arhiv in fototeka.** V arhiv vključujemo osebne fonde posameznikov, ki so ustvarjalci ali lastniki gradiva s področja zgodovine planinstva na Slovenskem ter železarstva na Slovenskem in širše.

Organiziranost

Javni zavod vodi direktor, ki je strokovni in poslovni direktor. Zavod ima organizirani dve notranji organizacijski enoti, ki sta po vsebinski zasnovi identični interesu in zmožnosti financiranja občinama soustanoviteljicama. Direktor poleg svojih zakonskih nalog in odgovornosti, ki so določene v aktih,
sklicuje kolegije zaposlenih, o katerih se hranijo zapisniki. Pregledovanje kratkoročno dogovorjenih aktivnosti, usklajenih v letnem načrtu zavoda se tako načrtno spremlja, saj se morebitni zapleti in spremembe situacij rešujejo sproti in usklajujejo z vodjem enote Kranjska Gora in zaposlenimi.
Skrbi za ustvarjalno vzdušje in zaposlene povezuje v delovne skupine za posamezne projekte. Hkrati je tudi odgovoren za posredovanje informacij javnega značaja. Skrbi za organiziranost in razdelitev nalog med zaposlene, za jeseniški del enote, saj zavod nima dovolj kadra za pokrivanje vseh obveznosti. Nekatera delovna mesta imajo opis dveh delovnih mest, če jih primerjamo s katalogom (primer: konservatorsko-restavratorski tehnik, ki opravlja dela vzdrževalca), poslovni sekretar).
Za NOE Kranjska Gora vodi poslovni del vodja enote, zaposlen od 1. 1. 2010.
V okviru NOE Kranjska Gora deluje Slovenski planinski muzej, ki je nastal kot rezultat dela več partnerjev v projektu in ima zato specifično obliko dela. Partnerji v projektu (Planinska zveza Slovenije, Triglavski narodni park, Ustanova Avgusta Delavca, Občina Kranjska Gora in Gornjesavski muzej Jesenice) svoje interese pri delovanju tega muzeja usklajujejo v Poslovnem odboru (konstituiran 13. 12. 2010 in ga vodi izmenično eden od partnerjev v projektu), strokovno delo muzeja pa usklajuje Strokovni odbor, ki ga vodi direktor GMJ.

V okviru UPRAVE IN SKUPNIH STROKOVNIH SLUŽB se izvajajo dela, ki so skupnega pomena za zavod, in sicer na delovnih mestih:

- Direktor, vodi tudi notranje organizacijsko enoto Jesenice.
- Poslovni sekretar, realizacija poslovanja in vodi računovodstvo.
- Fotograf-dokumentalist, fotografiranje, digitalizacija in dokumentiranje dejavnosti za obe enoti.
- Konservatorsko-restavratorski tehnik, ki skrbi za konservacijo in restavriranje muzejskega gradiva za obe enoti, vzdrževanje in vodenje projektov investicijskega vzdrževanja za Jesenice.
- Kustos (KUSTODIAT ZA ETNOLOGIJO), ki skrbi za zbirko v Liznjekovi domačiji, stalno etnološko razstavo v Kajžnkovi hiši v Ratečah in v kasarni na Jesenicah ter etnološko zbirko z dokumentacijo z območja občin Jesenice in Kranjska Gora.

V okviru NOE Jesenice delujejo:

- Kustos KUSTODIAT ZA ZGODOVINO ŽELEZARSTVA, ki pokriva zgodovino železarstva in s tem povezano mestno zgodovino. V okvir tega kustodiata sodi skrb za železarsko zbirko in arhiv Kranjske industrijske družbe in fototeka ter pokrivanje terena na območju občin Jesenice in Kranjska Gora ter širše.
- Organizator – RAZSTAVNA DEJAVNOST, ki obsega organizacijo občasnih razstav z muzejskega, galerijskega in drugih področij. Sem sodi tudi skrb za zbirko novejše zgodovine v Kosovi graščini.
- Koordinator, koordinacija prireditev, promocija Stare Save, trženje in informiranje javnosti.

- Pomožni delavec skrbi za urejenost zbirk, evidenc, prodajnega materiala, čiščenje Kosove, Ruardove graščine in kasarne z okolico.

V okviru NOE Kranjska Gora delujejo:
V Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani

- Vodja notranje organizacijske enote, ki skrbi za poslovno in komercialno vodenje Slovenskega planinskega muzeja in ostalih zbirk v enoti in je izvršni sekretar Poslovnega odbora Slovenskega planinskega muzeja.
- Kustos KUSTODIATA ZA ZGODOVINO PLANINSTVA, ki pokriva področje zgodovine planinsko-gorniške dejavnosti Slovencev doma in po svetu.
- Kustos pedagog, ki pokriva vzgojno pedagoško dejavnost v Slovenskem planinskem muzeju ter skrbi za urejanje dokumentacije ter za digitalizacijo arhivskega gradiva.
- Muzejski vodnik (sodelavec za marketing in prodajo v Slovenskem planinskem muzeju), ki skrbi za recepcijsko službo, vodenje muzejske trgovine, informiranje javnosti v dogodkih v SPM ter urejanje spletne strani Slovenskega planinskega muzeja.
- Muzejski tehnik, ki skrbi za vzdrževanje stavbe, njene opreme ter celotne tehnične opreme v okviru stalne in občasnih razstav v Slovenskem planinskem muzeju ter organizacijo večjih vzdrževalnih del v Liznjekovi in Kajžnkovi hiši.

V Liznjekovi hiši v Kranjski Gori

- Muzejski vodnik, ki skrbi za varovanje in predstavljanje kulturne dediščine v Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori, manjša tekoča vzdrževalna dela v stavbi, urejanje okolice in druga opravila, povezana z obratovanjem hiše in stalne ter občasnih zbirk.

V Kajžnkovi hiši v Ratečah (preko programov javnih del)

- Pomoč pri varovanju in predstavljanju kulturne dediščine v Kajžnkovi hiši v Ratečah, manjša vzdrževalna dela v stavbi, urejanju okolice in drugih opravilih, povezanih z obratovanjem hiše in stalne ter občasnih zbirk.

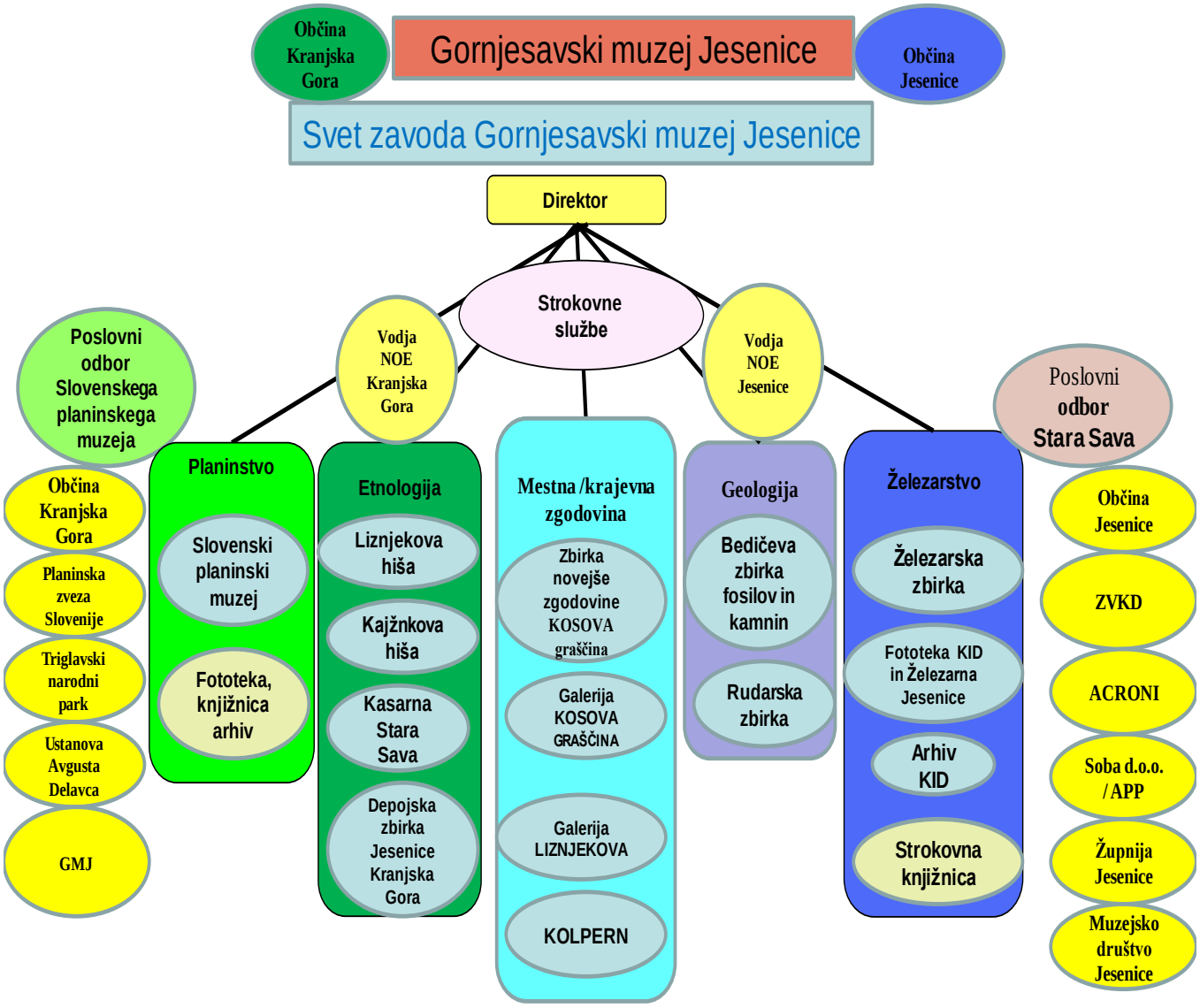

Organizacijska shema Gornjesavskega muzeja Jesenice po področjih

Kadrovska zasedba

V Gornjesavskem muzeju Jesenice je bilo decembra 2010 zaposlenih 16 delavcev (od tega 1 projektno oziroma 3 za določen čas) in 5 delavcev v programih javnih del (pomoč varovanje dediščine Kranjska Gora: 2, enako za Jesenice: 2 in pomoč v muzejih Jesenice: 1). Zavod vključuje kandidate s področij dela v splošno korist (Center za socialno delo).

Sistemizacija delovnih mest v zavodu

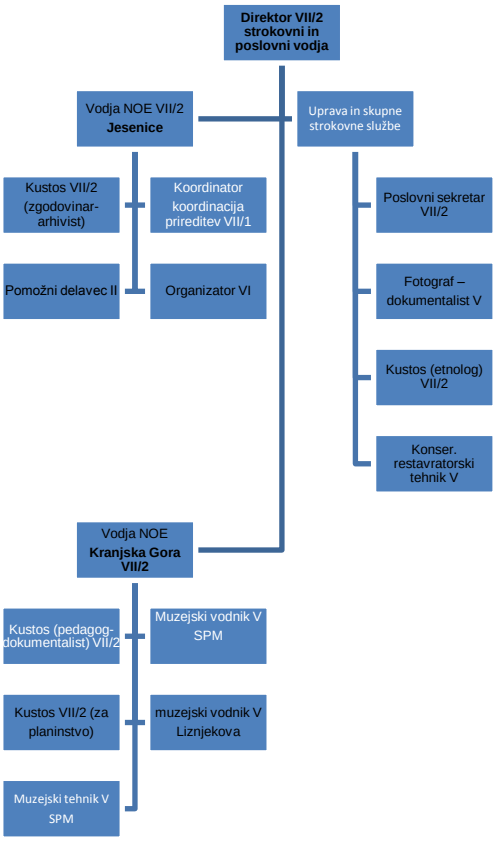

REDNO DELO – javna služba

V okviru svoje dejavnosti evidentiramo, zbiramo, dokumentiramo, hranimo, preučujemo, predstavljamo in populariziramo kulturno dediščino, ki priča o načinu življenja ljudi ter z njimi povezanih dejavnosti na področju gornjesavske regije v preteklosti. Gre predvsem za premično kulturno dediščino s področja zgodovine železarstva in z njim povezanih dejavnosti ter zgodovine in etnologije Jesenic, s področja kulturne in krajevne zgodovine ter etnologije Kranjske Gore in zgodovine planinstva v širšem smislu. V **6 stalnih muzejskih zbirkah** (v občini Jesenice: železarska, rudarska in paleontološka zbirka v Ruardovi graščini, zbirka novejše zgodovine v Kosovi graščini, stalna etnološka razstava o načinu življenja delavskih družin v kasarni na Stari Savi, v občini Kranjska Gora: etnološka zbirka v Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori, etnološka dediščina Rateč in računalniška simulacija smučarskih poletov v Kajžnkovi hiši v Ratečah in planinska muzejska zbirka v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani), ki so obiskovalcem na voljo v 6 **muzejskih objektih,** je zbranih več kot 14.700 predmetov, od katerih je razstavljenih dobra tretjina.

V zavodu izpolnjujemo javno službo na področjih:

1. EVIDENTIRANJA

1.1. ŽELEZARSTVO tehniška dediščina 20. stoletja, rudarstvo z geologijo, ŽELEZARSTVO fototeka, arhiv KID
1.2. PLANINSTVO zgodovina planinstva, vizualno likovna in filmska umetnost
1.3. ETNOLOGIJA zbirke Jesenice, Kranjska Gora, domoznanstvo
1.4. MESTNA IN KRAJEVNA KULTURNA ZGODOVINA, novejša zgodovina, likovna umetnost, osebnosti, osebni fondi, strokovna knjižnica

2. DOKUMENTIRANJA

2.1. ŽELEZARSTVO tehniška dediščina 20. stoletja, rudarstvo z geologijo, fototeka, arhiv KID, digitalizacija arhivskih popisov in fototeke KID
2.2. PLANINSTVO zgodovina planinstva, vizualno likovna in filmska umetnost
2.3. ETNOLOGIJA zbirke Jesenice, Kranjska Gora, domoznanstvo
2.4. MESTNA IN KRAJEVNA KULTURNA ZGODOVINA, novejša zgodovina, likovna umetnost, osebnosti, osebni fondi, strokovna knjižnica

3. KONSERVIRANJA IN RESTAVRIRANJA

3.1. FOTOTEKA KID
3.2. ŽELEZARSTVO
3.2. PLANINSTVO
3.3. ETNOLOGIJA
3.4. MESTNA IN KRAJEVNA KULTURNA ZGODOVINA

4. PROUČEVANJA

Veže se na redno delo javne službe in projekte, ki so sprejeti za vsako posamezno leto.

Prednostne osnovne naloge na področju javne službe in zagotavljanju materialnih pogojev za varovanje in razstavljanje gradiva so usmerjene v:

- Evidentiranje, dokumentiranje, preučevanje, ohranjanje žive, premične naravne in kulturne dediščine s področij posameznih zbirk.
  Zagotavljamo s kustosi za zbirke s področij planinstva, etnologije, železarstva. Področje kulturne zgodovine (mestne zgodovine) obdelujemo v okviru organizacijske dejavnosti (galerijskega programa za enoto Jesenice), medtem ko področje paleontološke zbirke ohranja stanje zadnjih let.

- Ohranjanje in predstavljanje gradiva, povezanega z zgodovino železarstva in tehnike, ter z njim povezanih dejavnosti, ki izhajajo iz poslanstva zbirke.

Opis stanja predmetov v zbirkah (konec leta 2010)

JESENICE
Ruardova graščina na Jesenicah, kjer ima muzej svoj sedež, depoje in konservatorsko delavnico s

- stalno železarsko in rudarsko zbirko (4370 inv. št.)
- paleontološko zbirko (322 inv. št., 2000 predmetov)

Kasarna na Stari Savi s

- stalno etnološko razstavo (350 inv. št.)

Kosova graščina na Jesenicah, kjer je

- stalna razstava – zbirka novejše zgodovine (3345 inv. št.) in galerija

Etnološka zbirka z območja občin Jesenice in Kranjska Gora – del razstavljen v kasarni, del deponiran v Ruardovi graščini in del v Kosovi graščini (2337 inv. enot)

KRANJSKA GORA
Mojstrana
V okviru Slovenskega planinskega muzeja je predstavljena stalna razstava, poleg tega pa je v okviru depojev in knjižnice ter fototeke sledeči obseg muzejskega gradiva:

- 2170 inventarnih številk (3467 predmetov)
- 483 inventarnih enot etnološke zbirke Dovje - Mojstrana
- 2,9 t.m arhivskega gradiva
- 5000 fotografij
- 2831 diapozitivov Jaka Čopa
- 978 razglednic
- 20 tematskih albumov
- interna strokovna knjižnica s področja **planinstva** s 520 enotami

Kranjska Gora
V Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori je predstavljeno življenje na alpski domačiji 19. stoletja z ohranjenim gospodarskim poslopjem (1227 inv. št.), tam je stalna razstava o Josipu Vandotu, galerijski prostor.

Rateče
Kajžnkova hiša v Ratečah, z računalniškim simulatorjem planiških poletov in etnološko dediščino Rateč

- stalna razstava Etnološka dediščina Rateč (420 inv. št.)

Na sedežu zavoda hranimo, preučujemo in dopolnjujemo **zbirke gradiva,** kot so:
- **Fototeka**, ki obsega več kot 55.000 negativov in pripadajočih kontaktnih kopij, 1500 razglednic, 20.000 originalnih fotografij, 3000 barvnih diapozitivov in 25.000 originalnih steklenih plošč, 7400 digitalnih fotografij, 37 tematskih albumov in 31 albumov o delovanju muzeja/dejavnosti 1994–2001.
- **Arhivsko gradivo KID**, kjer po arhivski zakonodaji hranimo 230 tekočih metrov arhivskega gradiva.
- **Interna strokovna knjižnica**, ki temelji na delu **železarske** strokovne knjižnice nekdanje Železarne Jesenice oziroma Kranjske industrijske družbe. Dopolnjujemo jo predvsem z gradivom domoznanstva in strokovne muzejske literature. Šteje 13.154 inventariziranih enot.

Upravljanje z objekti (stanje december 2010)

Javni zavod Gornjesavski muzej Jesenice upravlja z:
1. **nepremičninami**, ki so v lasti ustanoviteljic:
A) Muzejski kompleks Stara Sava, kamor spadajo:

- Ruardova graščina na Jesenicah, kjer je sedež javnega zavoda in železarska ter paleontološka zbirka
- del poslovnih prostorov v objektu kasarna, v skupni izmeri 238 m^2, kar predstavlja 19 % celotnega objekta, in sicer:
    - prostori arhivskega skladišča
    - prostori fototeke
    - prostori stalne etnološke razstave
- kolpern
- cerkev Marijinega vnebovzetja
- mlin
- pudlovka
- plavž
- pripadajoča zemljišča, opredeljena s pogodbo o upravljanju s premoženjem

B) Kosova graščina na Jesenicah

C) Liznjekova domačija v Kranjski Gori

D) Slovenski planinski muzej v Mojstrani (od 1. 1. 2011)

E) Kajžnkova hiša v Ratečah

2. **zbirkami**:
Javni zavod skrbi za naslednje muzejske zbirke:
<u>V občini Jesenice:</u>
- železarsko in rudarsko zbirko v Ruardovi graščini
- paleontološko zbirko v Ruardovi graščini
- etnološko depojsko zbirko z območja občin Jesenice in Kranjska Gora v Ruardovi graščini
- zbirko novejše zgodovine v Kosovi graščini
- galerijo v Kosovi graščini
- etnološko zbirko s stalno razstavo v kasarni
- arhivsko gradivo KID in arhiv fotografij KID v kasarni

<u>V občini Kranjska Gora:</u>
- etnološko zbirko v Liznjekovi domačiji
- stalno razstavo o Josipu Vandotu v Liznjekovi domačiji
- z galerijo v Liznjekovi domačiji
- zbirko slovenskega planinstva v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani
- stalno razstavo etnološka dediščina Rateč v Kajžnkovi hiši

Ključni problemi

NOE JESENICE

- Uprava muzeja z železarsko in etnološko zbirko posluje v neobnovljeni Bucelleni-Ruardovi graščini iz 16. stoletja. Stavba je le delno urejena za obratovanje (del lesna goba, neogrevan vzhodni del graščine, zamakanje strehe, dotrajana komunalna inštalacija - vodovod, elektrika, kanalizacija, telefonija, potreben bi bil optični kabel). Materialno varstvo za gradivo je slabo, z izjemo depojskih in razstavnih prostorov v kasarni na Stari Savi in novozgrajenem Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani.

- Upravljanje in vzdrževanje kompleksa Stara Sava z obnovljenimi stavbami, površinami in dodatnimi aktivnostmi presega kadrovske kapacitete zaposlenih v zavodu.

- Težave s pomanjkanjem prostora za hranjenje fototeke in arhivskega gradiva, saj je dobro urejen depojski prostor v kasarni že zaseden. Predlagali smo ureditev depoja v multimedijskem prostoru v kasarni, a smo ga morali odstopiti Glasbeni šoli Jesenice. Zaprti del ureditve muzejskih prostorov v nekdanji hali Fiprom ni namenjen za muzej, v odprtem delu pa je to nemogoče. Nujno bi bilo treba poiskati depojske prostore za predmete, fototeko in spisovno gradivo.

- Problematika prostorsko neprimerno urejene konservatorsko restavratorske delavnice s prehodnim depojem (predvsem za kovine in tehniško dediščino) in depoje za skupno več kot 14.700 predmetov. Naš cilj je ureditev »centralne« konservatorsko-restavratorske delavnice v plastiki (nasproti kolperna na Stari Savi – v obeh etažah).

- Kadrovska zasedba. Po poročilu Službe za premično dediščino spada GMJ med srednje velike regionalne muzeje. V večini spremljanih kategorij smo primerljivi z drugimi slovenskimi muzeji, le na področju kadrovske zasedbe smo pod povprečjem. Tako bi bilo potrebno še:
  - polno zasedeno mesto fotografa-dokumentalista za obe enoti (zasedeno je le polovično, kar je premalo glede na potrebe v zavodu in še za javno službo, ki jo nudimo uporabnikom iz fototeke GMJ)
  - nepokrito strokovno področje za mestno zgodovino
  - kustos za paleontološko zbirko (fosili, minerali, rude)
  - kustos za železarsko zbirko, za zbirko 20. stoletja s tehniško dediščino (imeli bi dva kustosa, od tega enega pedagoga oziroma arhivista za starejšo zgodovino (z arhivom) do konca KID (1945).

NOE KRANJSKA GORA

- redefiniranje organiziranosti Liznjekove in Kajžnkove hiše v smislu zagotavljanja večjih možnosti izvajanja etnološko-turističnih programov ob istočasni zagotovitvi osnovnega namena obeh hiš
- nerazrešen status stalne zaposlitve ustreznega kadra za vodenje in oskrbovanje Kajžnkove hiše
- zagotovitev mreže zunanjih sodelavcev za izvajanje dejavnosti izven Slovenskega planinskega muzeja ter njegovo nadaljnjo strokovno rast

Vizija

Muzej postane kulturno-turistični center v gornjesavski regiji s svojimi javno dostopnimi zbirkami kulturne dediščine – muzealij, arhivskega in dokumentarnega gradiva vključno z javno službo. Muzej ima nepogrešljivo vlogo pri krepitvi identitete prebivalstva tako v gornjesavski regiji kot na nivoju nacionalnega zavedanja ter oblikovanju zavesti o širšem enotnem gospodarskem in kulturnem prostoru.

Prioriteta prizadevanj v zavodu

Glede na dosedanje delovanje zavoda in predvsem glede na vsebino hranjenega muzejskega in arhivskega gradiva v Gornjesavskem muzeju Jesenice si prizadevamo:

1. pridobiti status **zbirke nacionalnega pomena za železarsko in rudarsko zbirko na Jesenicah**.

Zbirko dopolnjujejo predmeti s področja etnologije in zgodovine železarstva na Slovenskem - vpliv železarstva na utrip kraja, regije, državnega gospodarstva. Zbirka ima kulturno zgodovinsko pričevalno vrednost, saj je v nacionalnem merilu edina, ki v večjem ohranjenem fužinskem kompleksu – v fužinski graščini predstavlja specialno (železarsko) zbirko predmetov, v katero je vključena tudi izjemna tehniška dediščina.

Na Jesenicah je edinstven železarski muzej v Sloveniji in Evropi, saj lahko na enem mestu spremljamo razvoj železarstva od antike do 21. stoletja. V muzeju hranimo dediščino najstarejših predmetov s področja zgodovine železarstva. Zbirka je v fužinarski graščini iz 16. stoletja. Na področju opuščene fužine na Stari Savi s pomočjo maket in rekonstrukcije kovačnice spoznamo delovni proces taljenja in obdelave železa. Prikazana je inovacija - izum postopka pridobivanja feromangana v plavžu, za katero so med 8000 razstavljavci prejeli zlato medaljo na svetovni razstavi na Dunaju 1873. S tem je slovensko železarstvo sledilo svetovnemu razvoju železarstva in tehnike, v določenih pogledih ga je tudi narekovalo. Na primer: v jeseniški železarni so razvijali napredne materiale, ki so jih uporabili v evropskem nuklearnem centru v Ženevi (CERN). Odlikovali so se kot dobavitelji za vojaško industrijo. Sloveli so po inovativnosti in po proizvodnji kakovostnih elektro- in konstrukcijskih jekel. Tehniški razvoj železarstva bomo dopolnili z novo razstavo na prostem: Železarstvo 20. stoletja, v ohranjeni hali nekdanje železarne na Stari Savi.

2. pridobiti status **zbirke nacionalnega pomena za zbirko planinske dejavnosti Slovencev doma in po svetu v okviru Slovenskega planinskega muzeja**

V Triglavski muzejski zbirki je v zadnjih desetih letih njenega obstoja prišlo do strokovnega pristopa k obdelavi zbranega gradiva. Z izgradnjo Slovenskega planinskega muzeja so bile ustvarjene tudi prostorske in tehnične možnosti za strokovno obdelavo in hrambo gradiva. Gradivo s planinsko tematiko je urejeno, popisano in inventarizirano. Vodimo klasično inventarno knjigo (z letom 2011 pa računalniško) ter skrbimo za digitalizacijo muzejskega gradiva. Poleg številnih izjemnih predmetov – eksponatov hranimo s področja gorništva, planinstva in turizma tudi večje število značk, razglednic, fotografij in arhivskega gradiva; del tega gradiva smo pridobili od Planinske zveze Slovenije. Prizadevamo si za pridobitev osebnih fondov, na primer gradivo slovenskega planinskega fotografa Jaka Čopa in del gradiva Planinske zveze Slovenije, ki ju že hranimo v zbirki. Glede na lokacijo Slovenskega planinskega muzeja v Mojstrani (izhodišče za večino planinskih poti v Julijce) in možnost vključitve muzeja v planinsko transverzalo si bomo ob podpori partnerjev v projektu prizadevali zagotoviti preučevanje in hranjenje tovrstne kulturne dediščine na enem mestu.

Tako bo javnosti zagotovljen dostop do gradiva na enem mestu, kar bo zbirki doprineslo celovitost in ji dodalo pomen nacionalne zbirke v slovenskem prostoru.

3. poleg javne službe - strokovne skrbi za dediščino postopna povezava preko poslovnega dela zavoda **vključitev v širše turistično gospodarstvo** tako s sooblikovanjem programov kot trženjem prostorov, s katerimi upravlja javni zavod.

4. sodelovanje javnega zavoda v skupnih **domačih in mednarodnih projektih**, ki jih vodijo v občinah soustanoviteljicah, ter v partnerskih projektih partnerjev Slovenskega planinskega muzeja. Strokovno sodelovanje in prezentacija železarske, planinske, etnološke dediščine v povezavi z javnostjo (drugimi inštitucijami, občinami). Sodelovanje v širšem medinstitucionalnem okolju doma in po svetu. Skrbeli bomo za prepoznavnost muzeja, njegovih zbirk žive, premične naravne in kulturne dediščine v najširšem smislu.

5. za razstavno in promocijsko dejavnost del sredstev za program pridobiti v okviru občinskih proračunov, del z donacijami ali sodelovanjem ter povezovanjem z zainteresiranimi partnerji s področja zasebnega ali javno zasebnega partnerstva ter s področja gospodarstva. Vsak kustos letno s svojega področja pripravi ali sodeluje pri projektu – študijski razstavi s katalogom. Prizadevamo si za medinstitucionalno in mednarodno sodelovanje.

6. upravljati z javnim arhivskim gradivom (področje železarstva in osebnih fondov s fototeko) oziroma s strokovno knjižnico Planinske zveze Slovenije. Smiselna je strokovna obdelava po predpisih arhivske, muzejske in knjižničarske stroke, saj smiselno dopolnjuje muzejske zbirke, predvsem železarske in planinske.

Cilji

Iz poslanstva izhajajo naslednji **cilji:**

1.) **Ohraniti dodatni javno službo – trajnejši vir sofinanciranja** (Sofinanciranje Ministrstva za kulturo RS za javno službo) javnega zavoda. Prizadevati si za uvrstitev železarske in planinske zbirke med kulturno dediščino nacionalnega pomena.

2.) **Digitalizacija gradiva – popis gradiva** (digitalizacija, inventarizacija) in posredovanje podatkov v državni register. Skrb za digitalizacijo in varovanje dediščine.

3.) **Obnovitev muzejskih objektov na Stari Savi**
po elaboratu **FUŽINSKO OBMOČJE STARA SAVA**

- žičarna: postopna obnova eksponatov in postavitve zbirke železarstva v 20. stoletju, železarski muzej na prostem

- Kosova graščina: prenova in dopolnitev zbirke mestne zgodovine s povojnim obdobjem in čas po osamosvojitvi
  - zasnova galerijske zbirke obdobja med obema vojnama z avtorji iz jeseniškega prostora in s fondom jeseniških fotografov

- Bucelleni-Ruardova graščina:
  - obnova Ruardove graščine, plavža, dimnika, fužinske cerkve, mlina
  - povezava in sodelovanje pri ureditvi zbirke o zgodovini rudarstva in načinu življenja rudarjev ter izdelava projektov za ureditev celostnega kompleksa Savskih jam in ga vključiti v projekt razvoja turizma »Fužinska tematska pot«
  Ruardova graščina: prenova železarske in rudarske zbirke (s paleontološko zbirko in zbirko mineralov) v Ruardovi graščini ter delitev na železarsko zbirko 20. stoletja v obnovljeni hali Fiproma postavitve in situ v obnovljenem fužinskem območju ter na graščinsko
  - uradniško fužinsko stanovanje s predstavitvijo raritet (manjših samostojnih zbirk, kot so paleontološka, minerali, kemijski in fizikalni laboratorij, obratna ambulanta …)
  - ustrezna ureditev in oprema strokovne knjižnice, arhiva, fototeke
  - dopolnitev paleontološke zbirke z minerali in rudami

4**.) Soustvarjati SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ v Mojstrani kot edinstven, nacionalni muzej s področja planinstva in stremeti k ciljem:**

- Zagotoviti sistematično obdelavo in proučevanje kulturne dediščine slovenskega gorništva in planinstva ter s tem varovanje, evidentiranje, promoviranje in zbiranje tovrstnega znanja ter njegovo dostopnost na enem mestu.

- Vzpostaviti prepoznavno središče za srečanja, vzgojo, kulturo in izobraževanja o slovenskem planinstvu, gorah in gibanju v gorah. Slovenski planinski muzej bi moral obiskati vsak Slovenec in vsak turist, ki biva v širšem zaledju Julijskih Alp. Vsebina in

delovanje Slovenskega planinskega muzeja naj postaneta temelj izobraževanja osnovnošolske mladine v okviru domovinske in okoljevarstvene vzgoje ter nepogrešljiva postaja dopolnilnih in specializiranih izobraževalnih programov v okviru šol v naravi.

- Sistematično zbirati in **prikazovati največje dosežke** slovenskega preteklega in sodobnega alpinizma, športnega plezanja in drugih zvrsti planinskega in gorniškega udejstvovanja v Sloveniji in po svetu. Ustvariti stičišče vseh, ki v planinstvu in gorništvu dosegajo vrhunske dosežke.

- Vzpostaviti Slovenski planinski muzej kot središče, ki bo z raznovrstnimi dogodki in aktivnostmi ustvarjalo nove možnosti za razvoj planinskega in pohodniškega turizma v Mojstrani, obenem pa bo tudi **dopolnilo k turistični ponudbi** občine Kranjska Gora, Gorenjske in Slovenije.

- Z umestitvijo informacijskih vsebin Triglavskega narodnega parka v vsebine Slovenskega planinskega muzeja prispevati k dvigu **ozaveščenosti varovanja narave** v okviru Nature 2000 in k trajnostnemu razvoju območja Alp.

5.) Iskati najprimernejšo obliko **trženjske dejavnosti zavoda** (izdaja publikacij, oddajanje prostorov ...) in najbolj aktivno obliko upravljavca nepremičnin, ki so v lasti soustanoviteljic, organizirati kulturne dogodke, seminarje in se tako povezovati z najširšo zainteresirano javnostjo.

6.) V okviru celostne **grafične podobe muzeja** izdelati blagovne znamke za posamezne zbirke in pripraviti novo spletno stran zavoda (več vsebin, več jezikovnih variant).

7.) Zagotoviti **primerne depojske in razstavne prostore**, s področja planinstva, arhiva in fototeke, mestne zgodovine (v Kosovi graščini), tehniške dediščine v hali Fiprom, medtem ko bo potrebno poiskati primernejše depojske prostore za gradivo, hranjeno v Ruardovi graščini.
Rešitev je v obnovi Ruardove graščine na Stari Savi (prizadevanje v tem mandatu ob sodelovanju ustanoviteljev).

8.) Zagotavljanje **pogojev za hrambo arhivskega gradiva** v muzeju.
Na podlagi pogodbe z Zgodovinskim arhivom Ljubljana jeseniški muzej hrani, varuje, predstavlja in strokovno obdeluje 230 tekočih metrov **gradiva Kranjske industrijske družbe**. Z zaposlitvijo kustosa zgodovinarja – arhivista zavod ohranja možnost hrambe gradiva na Jesenicah. Sem sodi gradivo narodnoosvobodilnega boja ter osebni fondi posameznikov.

Aktivnosti – strategija za doseganje ciljev

V sklopu rednega dela zagotavljamo aktivno sodelovanje predstavnikov zavoda v projektnih skupinah občin soustanoviteljic in projektnih partnerjev. Iz tega izhajajo aktivnosti za doseganje ciljev, ki smo jih opredelili s ***strategijo***:

- zasnova projektov za atraktivnejšo ponudbo muzeja in njeno vključevanje v izobraževalne programe in turistično gospodarstvo
- **Ustvarjanje pogojev** za nemoteno in uspešno delovanje muzejske dejavnosti
- povezava posameznih »točkovnih« znamenitosti v zaokrožene celote
- oglaševanje preko različnih medijev: promocija, izbira posameznih atrakcij, aktivno vključevanje obiskovalcev – doživljajski obiski
- izdajateljska dejavnost, pripravljati oz. sodelovati pri založništvu literature, gradiva s področja domoznanstva o nastanku posameznih naselij občin soustanoviteljic in strokovnih področjih varovanja premične kulturne dediščine
- povezava z bližnjimi turističnimi središči, vključevanje v programe turističnega gospodarstva (paketi)
- promocija muzejske ponudbe slovenskim šolam, tehnični dnevi, ogledi z vodenimi tematskimi muzejskimi delavnicami
- KONCESIJA ali SOFINANACIRANJE preko PROJEKTOV za arhivsko gradivo je ena od možnosti, ki zavodu zagotavlja hranjene gradiva na licu mesta (na Jesenicah), kar pa nam ne bo prineslo dodatnih finančnih vzpodbud. Z zagotavljanjem strokovnega delavca s področja arhivistike izpolnjujemo pogoje za hrambo arhivskega gradiva.

Na Jesenicah

- urediti prostore v poslopju "plastike" na Stari Savi: garaža in prehodni depo, urediti konservatorsko-restavratorsko delavnico
- iskati depojske prostore za arhivsko in fotografsko gradivo
- skrbeti za aktualizacijo in povezave domače spletne strani
- pripraviti občasne medinstitucionalne razstave – projekte s področja železarstva
- iskati možnost depojev za čas obnove Ruardove graščine
- pripraviti poenostavljen in kvaliteten pedagoški program za vse zbirke jeseniške enote
- dopolniti avdio-vizualno opremo v Ruardovi graščini
- pripraviti ustrezen večjezičen promocijski material (zgibanke, vodiči)
- promovirati muzejske zbirke in dejavnosti doma in v tujini
- vključiti v muzejsko delo znanstvene in pedagoško-andragoške ustanove
- ureditev razstavnega prostora v Ruardovi graščini in v hali žičarne
- na Stari Savi realizirati vsakoletne železarske igre

V občini Kranjska Gora

V Slovenskem planinskem muzeju

- doseganje ciljev in parametrov iz investicijskega programa projekta Slovenski planinski muzej
- priprava in izvedba srednjeročnega razvoja dejavnosti v skladu z dogovorom s projektnimi partnerji v okviru Poslovnega odbora SPM
- dopolniti stalno razstavo na področju alpinizma, organiziranosti planinstva in novejših dejavnosti (športno plezanje, turno smučanje, gorsko kolesarstvo ...)
- dopolniti različico uvodnega filma v 10 jezikih (slovenski, angleški, nemški, italijanski, srbohrvaški, češki, španski, ruski, francoski, poljski)
- dopolniti interaktivni del razstave v 4 jezikih

- izboljšati pogoje za počutje obiskovalcev (v muzeju in izven)
- dopolniti avdiovizualno opremo za večje prireditve
- pripraviti in izdelati muzejski vodič po stalni razstavi za individualne obiskovalce v 4 jezikih
- pripraviti in izdelati video promocijsko gradivo muzeja v 4 jezikih
- pozicionirati Slovenski planinski muzej v učne programe MŠŠ
- usposobiti vsaj 4 občasne vodnike za vodenje po stalni razstavi
- vzpostaviti info center ponudbe turistične destinacije Kranjska Gora v muzeju
- oblikovati 4 osnovne pedagoške programe kot podporo obiskovanju šolskih skupin z vključevanjem okoliške naravne in kulturne dediščine

Kajžnkova hiša v Ratečah

- pridobiti stalno zaposlitev muzejskega vodnika v Kajžnkovi hiši ali najti ustrezen drug način izvajanja del
- organiziranost dodatnih dejavnosti na področju etnologije v skladu s poslanstvom in zbiralno politiko
- usposobitev zaposlenih za samostojno opravljanje vodenja in vzdrževanja stavbe ter izvajanja promocijskih programov
- izvesti povezovanje muzejske dejavnosti v okviru turistične dejavnosti destinacije Kranjska Gora
- Planica – aktivno sodelovati pri postavitvi stalne razstave o smučarskih skokih v okviru nordijskega centra

Liznjekova hiša v Kranjski Gori

- organiziranost dodatnih dejavnosti na področju razvoja etnologije in turizma na področju občine Kranjska Gora
- vključiti zaposlene v aktivno povezovanje z lokalnimi turističnimi dejavniki in jih usposobiti za samostojno delo na področju promocije, vodenja in vzdrževanja stavbe

in ***projekti*** v:

občini Kranjska Gora za Slovenski planinski muzej v Mojstrani

- implementacijska faza projekta Slovenski planinski muzej (vodja projekta – vodja NOE v skladu z zahtevami SVRL)
- umestitvi Slovenskega planinskega muzeja med profesionalne izvajalce kulture v okviru PZS (vodja muzeja)
- projektih promocije planinske in gorniške dejavnosti v okviru PZS
- projektih obeležitve pomembnih zgodovinskih obletnic v okviru PZS, GRZS, SGK Skala in drugih
- projekti v okviru Alpske konvencije
- projekt kulturne izmenjave v okviru UIIA s sodelovanjem PZS

občini Jesenice

PROJEKTI NA OBMOČJU STARA SAVA

- obnova objekta na Stari Savi delavnica nekdanje »plastike«, investicijski program
- sodelovanje pri projektu obnova in sanacija Bucelleni-Ruardove graščine
- sodelovanje v skupini za projekt FIPROM
- projekt INTERREG projektu Skupna železarska tradicija – IRON
- aktivnosti in vključitev v prireditve Občine Jesenice: Mesec narcis
- aktivno sodelovanje pri projektu Slovenska pot kulture železa oziroma Evropska pot kulture železa

Jesenice, februar 2011